بەش: تەلارسازی

کۆلێژ: ئەندازیاری

زانکۆ : سەڵاحەددین – هەولێر

بابەت: کوردناسیی گشتی (کوردۆلۆجی)

پەرتووکی کۆرس – (قۆناغی یەکەم)

ناوی مامۆستا: م.ی. نێچیروان جاسم ولی

ساڵی خوێندن: ٢٠٢٣_٢٠٢٤

پەرتووکی کۆرس
Course Book

١. ناوی کۆرس	کوردناسیی گشتی (کۆردۆلۆجی)
٢. ناوی مامۆستای بەرپرس	نێچیروان جاسم ولی
٣. بەش/ کۆلێژ	ئەندازیاری_ سەرچاوەکانی ئاو
٤. پەیوەندی	nechirwan.wali@edu.krd
٥. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	تیۆری: ٤ پراکتیک: ٠
٦. ژمارەی کارکردن	٤ کاتژمێر × ١٥ هەفتە = ٦٠ کاتژمێر لە سمستەرێکدا
٧. کۆدی کۆرس	
٨. پرۆفایلی مامۆستا	نێچیروان جاسم ولی بەکالۆریۆس لە زمان و ئەدەبی کوردی لە زانکۆی سەلاحەددین ماستەر لە ئەدەبی کوردی لە زانکۆی سەلاحەددین قوتابیی دکتۆرا
٩. وشە سەرەکییەکان	پێشەکییەک بۆ کوردناسی، کورد، کوردۆلۆجی، زمانی کوردی، ئەدەبی فۆلکلۆریی کوردی، ئەدەبی نووسراوی کوردی، مێژووی کۆن، مێژووی ناوەڕاست، مێژووی نوێ و هاوچەرخ، جوگرافیای کوردستان، ڕۆژنامەگەریی کوردی، جینۆسایدی گەلی کورد

١٠. ناوەرۆکی گشتیی کۆرس:

کوردناسیی گشتی: هەموو نوسراو و توێژینەوە زانستیەکان دەگرێتەوە کە لە سەر هەموو لایەنەکانی ژیانی کورد وەك (زمان، ئەدەب، جوگرافیا، مێژوو، ئایین و کولتوور و...هتد) نووسراوە و بڵاو کراوەتەوە بە ئامانجی ناساندنی کورد.

گرنگیی ئەم کۆرسە لە گرتنەبەری ڕێگەی زانستی بۆ لێکۆڵینەوە لە کورد وەك نەتەوە و خاکی کوردستان وەك وڵات دەردەکەوێت، بە ئامانجی ناساندنی کورد وەك یەکێك لە نەتەوەکانی دونیا کە خاوەنی خەسڵەت و تایبەتمەندی نەتەوایەتی خۆیەتی و جیاوازە لە نەتەوەکانی تر لە ڕووی نەژاد و زمان و کلتور و نەریتەوە، کە مەرجێکی سەرەکیە هەموو تاکێکی کورد زانیاری ڕاست و پوخت لەسەر ئەم بابەتە بزانێت بە ئامانجی گرێدانی تاکی کورد بە نەتەوە و خاکی خۆی کە تایبتە بە خۆی و جیاوازە لە هەموو نەتەوەکانی تر.

هەر ئەمەش وای کردووە کە ئەم بابەتە جیاواز لە هەر بابەتێکی تر بە پێویستیەکی گرنگی هەمیشەی

دابنرێ و دەبێت لە هەموو کۆلێژ و بەشە جیاجیا کانی زانکۆکانی هەرێمی کوردستان بخوێندرێت.

١١. ئامانجەکانی کۆرس :

١- ڕوونکردنەوەی هەموو ئەو بابەتانەیە کە لە بارەی گەلی کوردەوە ڕوون نەکراونەتەوە، لێرەدا ڕوون دەکرێنەوە و قوتابییان و خوێندکارانیان پێ ئاشنا دەکرێ .

٢- بابەتەکە وەکو بابەتێکی رۆشنبیری گشتی دەبێ.

٣- ڕاستکردنەوەی ئەو زانیارییانەی، کە ناحەزانی نەتەوەی کورد دژی کوردی نووسیانە و نابابەتییانە لە بەرژەوەندیی خۆیان ڕاستییەکانیان شێواندووە.

٤- لەپێناو ناساندنی قوتابی و خوێندکارانی ناکورد، بە ڕیشە و ڕەچەڵەکی کورد و سەربەخۆی زمانی کوردی و داب و نەریت و شێوازی بیرکردنەوە و شارستانیەتی کورد.

٥- ناساندنی قوتابی و خوێندکاران بە سامانی دەوڵەمەندی کەلتوور و کەلەپوور و جوگرافیا لایەنە جیاجیاکانی ژیانی نەتەوەی کورد و نەژاد و مێژوو و زمان و ئەدەبیاتی کوردی .

٦- تێگەیاندنی قوتابی و خوێندکاران لەو حەقیقەتەی کە کورد نەتەوەیەکی خاک دابەشکراوی بێ قەوارەیە و بە درێژایی مێژوو توشی قڕکردن و ڕاگواستن و گۆڕینی دیمۆگرافیای خاک و ناسنامەی نەتەوەیی بۆتەوە .

٧- تێگەیاندنی قوتابی و خوێندکارانە، کە کوردیش خاوەنی زمانێکە لە ئاستی زمانەکانی دیکەی دنیادایە لە ڕووی سروشت و پێکهاتەوە، هەوڵ بدا بۆ پێشخستنی زمانەکەی لە ڕێگای بەکارهێنانی زمانی کوردی لە نووسین و داهێنانەکانیدا.

١٢. ئەرکەکانی قوتابی

ئەرکی قوتابی لەم بابەتەدا زۆرگرنگە کە ئامادەبوونی بەردەوامیان هەبێ و تێبنییەکان تۆمار بکەن و بەشدار بن لە وانەکە بە ڕێگای گفتوگۆ و خستنەڕووی تێبینییەکان" هەروەها خوێندنەوەی ئەو سەرچاوانەی کە لە لیستی سەرچاوەی کۆرسبووکەکە ئاماژەیان پێکراوە" بۆ ئەوەی پێشوەختە زانیارییان هەبێ لەسەر بابەتەکە، لەگەڵ ئەوەش بە گرووپ بەشداریی چالاکییەکانی پۆل دەکات و بە گرووپ سیمینار ئامادە و پێشکەش دەکەن.

١٣. ڕێگەی وانە وتنەوە

لەم وانەیەدا چەندان شێواز بەکاردەهێنرێ بۆ گەیشتن بە ئامانجەکان و گەیاندنی زانیارییەکان بۆ قوتابی وەکو ڕێگای ئامادەکاری، کە تیایدا بابەتەکان بە قوتابییان دەدرێ لەگەڵ بەکارهێنانی چەند ڕێگایەکی دیکەی وەکو چالاکیی بەگرووپ و گفتوگۆ و پرسیار و وەڵام لەپێناو دەوڵەمەندکردنی بابەتەکە و باشتر گەیاندنی زانیارییەکان. بەکارهێنانی هەریەك لەم شێوازانەش بەپێی سروشتی بابەتی وانەکە و بوونی سەرچاوە و هۆکاری پێویستی بەردەست دەگۆڕێ.

١٤. سیستەمی هەڵسەنگاندن

هەڵسەنگاندن لەم بابەتەدا بە ڕێگای ئەنجامدانی کویز و لێپرسینەوەی ڕۆژانە لە بابەتەکە و پێشکەشکردنی سیمینار و ئەنجامدانی تاقیکردنەوە، کە بەشێکە لە کۆششی وەرزانە و لە کۆتاییی وەرزیش تاقیکردنەوە دەکرێت.

١٥. ئەنجامەکانی فێربوون

پەیداکردنی شارەزایی تەواو سەبارەت بە مێژووی کورد .

-ئاشنا بوون بە ڕووداو و ئەو بابەتانەی، کە پەیوەندییان بە گەلی کورد هەیە .

-شارەزابوونی تەواوی خوێندکار بە زمان و ئەدەبی کوردی .

گەیاندنی زانستی نوێ سەبارەت بە هەموو بابەتێکی پەیوەندیدار بە (زمان و ئەدەبی کوردی) .

١٦. لیستی سەرچاوە

١- د. وریا عومەر ئەمین، ئاسۆیەکی تری زمانەوانی.

٢- عەبدولوەهاب خالد، زمان و زمانڤانی.

٣- د. ڕەفیق شوانی، زمانی کوردی شوێنی لەناو زمانەکانی جیهاندا.

٤- د.ڕەفیق شوانی، چەند بابەتێکی زمان و ڕێزمانی کوردی.

٥- پ د فریدریش موولێر ، پ د ئەلبێرت سوسێن، پ د هۆگۆ مەکاس، وە رگێڕانی لە ئەڵمانیەوە: د. حەمید عەزیز، زمانی کوردان چەند لێکۆڵینەوەیەکی فیلۆلۆجی زمان.

٦- بیهزاد خۆشحاڵی، و: مستەفا غەفور، فیلۆلۆجیای زمانی کوردی و مێژووی کوردستان.

٧- کۆڕی زانیاری کورد، بەرکوتێکی خەرمانی کوردناسی لە ئەوروپا.

٨- د. ئەورەحمانی حاجی مارف، فەرهەنگی زماننناسی.

٩- محەمەد مەعروف فەتاح

١٠- محەمەد ئەمین هەورامانی، مێژووی ڕێبازی زمانی کوردی.

١١- میهردادی ئیزیدی، چەردە باسێك لەبارەی کوردانەوە.

١٢- سەعید مەموزینی، بەرکوڵێك لە مێژووی کورد و کوردستان.

١٣- عەبدولڕەحمانی قاسملۆ، کوردستان و کورد.

١٤- محەمەد ئەمین زەکی بەگ، خولاسەی تاریخی کورد و کوردستان.

١٥- قەیس کاکل تۆفیق، جۆرەکانی رستەو تیۆری کردە قسەییەکان، نامەی ماستەر.

١٦- عەلائەدین سەجادی، مێژووی ئەدەبی کوردی.

١٧- د. مارف خەزنەدار، مێژووی ئەدەبی کوردی.

١٨- شەرەفنامە، شەرەفخانی بەتلیسی، هەژار کردوویەتی بە کوردی.

١٩- د. کەمال مەزهەر ئەحمەد، چەند لاپەڕەیەك لە مێژووی گەلی کورد.

٢٠- د. ئارشاك پۆلادیان، و:ئازاد عوبێد ساڵح، کورد لە سەرچاوە عەرەبییەکاندا.

٢١- د. شوکریە ڕەسول، ئەدەبی کوردی و هونەرەکانی ئەدەبی کوردی.

٢٢- د. عەلی عەبدولوافی، و: د. ئیبراهیم عەزیز، زانستی زمان.

٢٣- محمد معروف فتاح، زمانەوانی.

٢٤- عیزەدین مستەفا ڕەسولّ، ئەدەبیاتی نوێی کوردی.

٢٥- ئەحمەد سالار، ڕێبازە سەرەکییەکانی ئەدەب و هونەر.

٢٦- سدیق بۆرەکەیی، مێژووی وێژەی کوردی.

٢٧- خورشید ڕەشید ئەحمە، ڕێبازی ڕۆمانتیك لە ئەدەبی کوردیدا.

	١٧. بابەتەکان
	یەکەم / پێشەکی و پاشخانێک بۆ کوردناسی هۆیەکانی سەرهەڵدانی کوردناسی گرنگیی کوردناسی (کوردۆلۆجی) لایەنی ئەرێنی و نەرێنیی کاری کوردناسەکان هەندێک لە کوردناسەکان زمانی کوردی هەندێک لە تایبەتمەندییەکانی زمانی کوردی ڕەچەڵەک و مێژووی زمانی کوردی قۆناغەکانی زمانی کوردی زارەکانی زمانی کوردی زمانی ستانداری کوردی هۆیەکانی سەرهەڵدانی زمانی ستاندارد فەرهەنگی زمانی کوردی ئەدەبی فۆلکلۆریی کوردی ئەدەبی نووسراوی کوردی ئەدەبی کۆن ئەدەبی نوێ ئەدەبی هاوچەرخ ئەدەبی سەردەم

چەند وێستگەیەکی گرنگ لە مێژووی کورد مێژووی کۆن مێژووی ناوەڕاست مێژووی نوێ و هاوچەرخ جوگرافیای کوردستان ڕۆژنامەگەریی کوردی جینۆسایدی گەلی کورد جۆرەکانی جینۆساید	

١٨. تاقیکردنەوەکان

١. دارشتن: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە پرسیارەکان زۆربەی بە وشەی وەک روون بکەوە چۆن...؟ هۆکارەکان چی بوون...؟ بۆچی...؟ چۆن...؟ دەستپێدەکات.
لەگەڵ وەڵامی نموونەییان
نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت

٢. هەڵبژاردن: لە تاقیکردنەوەی کۆتاییی وەرز